

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Nordjylland i dag.....	2
Vores vision for uddannelsesområdet i Nordjylland	2
Vores mål.....	3
Nordjyllands styrker og udfordringer på uddannelsesområdet	3
Den Nordjyske Teknologipagt	10
Fokusområder for Uddannelsesplanens udmøntning	10
Demokratisk dannelse og medborgerskab.....	11
Fastholdelse og trivsel.....	12
FN's verdensmål	13
Få digitale kompetencer og se mulighederne	14
Fremmedsprog på dagsordenen.....	15
Uddannelse i yderområder.....	16
Kvalitet, effekt mål og pædagogisk udvikling.....	17
Køn og Kønsforskelle i ungdomsuddannelserne	18
Øvrige aktiviteter	19
Unge nordjyder med mod på innovation og iværksætter.....	19
Studiepraktik – få smag for uddannelse	20
Nordjysk Uddannelseskonference	20
Uddannelsesanalyser	21
FremKom – et strategisk samarbejdsprojekt om kompetenceudfordringer i Region Nordjylland	21
Anvendelse af uddannelsesmidlerne 2021 - 2022	22
Udviklings	22
midler og støttekriterier.....	22

Indledning

Regionsrådet ønsker, med denne reviderede udgave af "Region Nordjyllands Uddannelsesplan 2019-2022", at bevare et stærkt fokus på uddannelses- og kompetenceområdet. Dette understreges yderligere af de nye fokusområder for Uddannelsespuljen 2021-2022, som er begrundet i fakta og funderet i den Regionale Udviklingsstrategi for 2020-2023.

Uddannelse er vejen til det gode liv. Det kan være den afgørende forskel i beskæftigelsessituationen, har betydning for livsindkomsten og sågar den generelle sundhedstilstand hos den enkelte.

I Nordjylland stiller vi derfor skarpt på sammenhængen mellem uddannelse, kompetencer og beskæftigelse, og vi arbejder både strategisk og praktisk med at sikre, at vi uddanner unge, som har de rette kompetencer til arbejdsmarkedet både i dag - og i fremtiden.

Nordjylland i dag

Nordjylland har igennem de senere år gennemgået en positiv udvikling. Aldrig før har så mange nordjyder taget en ungdomsuddannelse, en videregående uddannelse eller har opkvalificeret deres kompetencer. Fra en position, hvor Nordjylland historisk har haft en overvægt af ufaglærte og færre højtuddannede, nærmer regionen sig nu landsgennemsnittet i uddannelsesniveau.

I regionen finder man et bredt uddannelsesudbud og -tilbud til borgerne. Uddannelsesinstitutionerne er gode til at samarbejde både horisontalt og vertikalt, de er nytænkende, og de griber de muligheder, som en stigende globalisering medfører.

Der er således et solidt fundament for arbejdet med at få Nordjylland *helt* i front på uddannelsesområdet. For der er naturligvis også en række områder, hvor der med fordel kan gøres en ekstra indsats eller tænkes i nye indsatser og samarbejder.

COVID-19 epidemien har store samfundsmæssige konsekvenser i Region Nordjylland, såvel som i resten af verden. På uddannelsesområdet har epidemien forårsaget drastiske ændringer i dagligdagen for elever, lærere og ledere på regionens uddannelsesinstitutioner. Der er blandt andet blevet eksperimenteret med og afprøvet flere former på fjernundervisning, og der er meget læring at hente.

Regionsrådet er optaget af, om de nye tiltag og processer, kan give anledning til ny organisering af undervisningen og ønsker at inddrage læringen derfra i det fremadrettede arbejde på uddannelsesområdet.

Vores vision for uddannelsesområdet i Nordjylland

Nordjylland skal være en region, hvor både den private og offentlige sektor kan finde relevant, kompetent og innovativ arbejdskraft. Fremadrettet vil det kræve et generelt løft i kompetenceniveauet, samt at vi sætter ind på at styrke matchet mellem uddannelse og arbejdsmarkedets behov. Vi skal uddanne unge, som er stærke digitalt, og som tør gå foran i en teknologisk foranderlig verden.

I Nordjylland vil vi sikre, at alle unge, som gerne vil have en uddannelse, kan komme til en uddannelsesinstitution inden for en rimelig transporttid. Afstand til uddannelse har afgørende betydning for, om unge overhovedet får en uddannelse. Derfor vil vi arbejde for at sikre adgangen til uddannelse i alle områder af regionen. Nordjylland skal være en region, hvor alle borgere har adgang til livslang læring. Det formelle uddannelsessystem skal understøtte både faglige, personlige og sociale kompetencer.

Regionsrådets vision tager afsæt i regionens bærende principper, der herunder defineres i forhold til uddannelsesområdet.

Bæredygtig udvikling:

Et Nordjylland i front på uddannelses- og kompetenceområdet er afgørende for regionens fremtidige udvikling. Vi understøtter, at skolerne arbejder med bæredygtighed og grøn omstilling og har fokus på balancen mellem udbud og efterspørgsel på kompetencer. Nordjylland skal være med i front på uddannelsesområdet, men vi skal også sikre, at vi uddanner til fremtidens job.

Sammenhæng og balance:

Nordjylland skal udnytte sine muligheder og potentialer på uddannelsesområdet i alle dele af regionen. Der skal være adgang til uddannelse, uanset hvor man bor, og vi vil arbejde for at bevare det decentrale uddannelsesudbud. Vi ved, at alle uddannelser ikke kan ligge i alle egne af regionen, men der skal tænkes i de bedst mulige samarbejder og løsninger, så de rette uddannelser udbydes de rette steder.

Globaliseringens muligheder:

Globaliseringen er en mulighed for udvikling og nytænkning for de nordjyske uddannelser. Derfor skal de nordjyske uddannelsesinstitutioner fortsat være åbne over for omverdenen og have internationalt udsyn - både for at lade sig inspirere, inspirere andre og for at skabe nye samarbejder.

Åbenhed og samarbejde:

Nordjylland er kendetegnet ved en lang tradition for at samarbejde på uddannelsesområdet og med det omkringliggende erhvervsliv. Det gør sig gældende for ungdomsuddannelserne på tværs af geografi og type, og på tværs af uddannelsesniveauerne. Vi skal fortsat udvikle og skabe stærke strategiske samarbejder og partnerskaber på uddannelsesområdet i Nordjylland.

Nytænkning:

Vi skal turde tænke nyt, innovere og indtænke digitaliseringens potentialer på alle områder. Innovation skaber nye og bedre løsninger og kan være med til at udvikle uddannelserne - både hvad angår ledelse, samarbejde, didaktik, pædagogik, økonomi m.v.

Vores mål

Nordjylland skal være en region, hvor udbud af kompetencer matcher efterspørgslen. Dette sikrer både, at virksomhederne har adgang til kvalificeret arbejdskraft, og borgerne har mulighed for beskæftigelse. For at opnå dette, sætter regionen ind på at:

- Styrke muligheder for uddannelse og kompetenceudvikling i alle dele af Nordjylland
- Styrke STEM-kompetencer i arbejdsstyrken (kompetencer indenfor Science, Technology, Engineering og Mathematics)
- Bakke op om, og understøtte, innovative uddannelsesinstitutioner, der sætter nye dagsordener og tør gå nye veje i udviklingen af processer, pædagogik, didaktik, ledelse mv. og i måder at samarbejde på - både uddannelsesinstitutionerne imellem og med erhvervslivet

Nordjyllands styrker og udfordringer på uddannelsesområdet

Region Nordjylland vil være en region, hvor borgerne har de rette kompetencer, og Nordjylland er med helt i front på en række uddannelsesområder. Statistikker viser, at Nordjylland de seneste 10

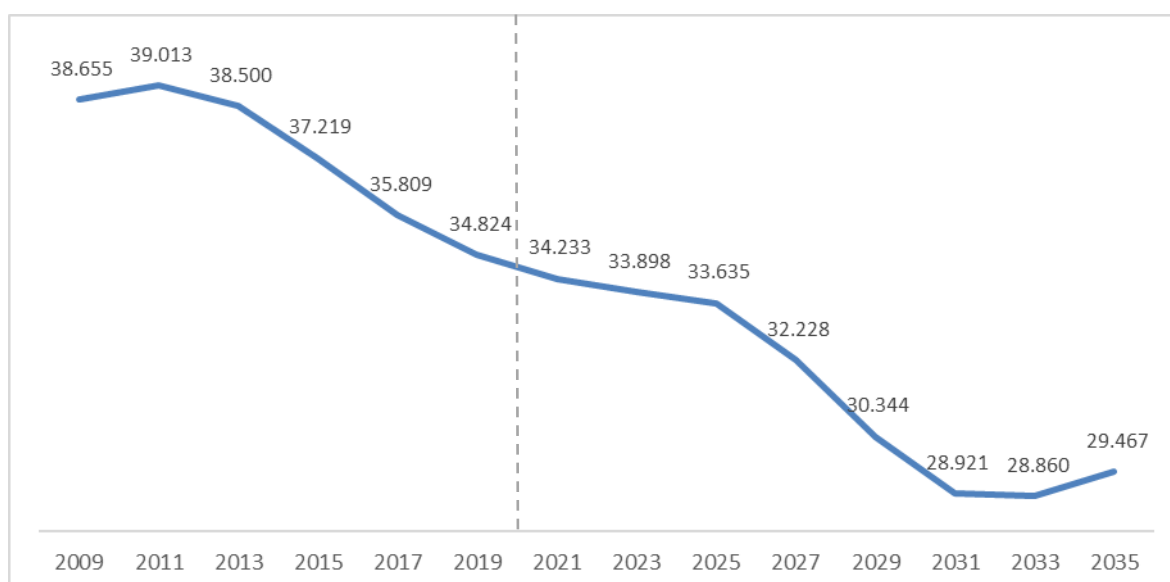
år har taget store positive skridt i den rigtige retning, men det til trods er der stadig en række områder, hvor der er potentiale for forbedring.

Regionsrådet indsamler løbende viden om uddannelsesområdet – særligt via analysen Nordjysk Uddannelsesindblik der udkommer igen i efteråret 2020. Herigennem kan vi være på forkant med tendenserne, og vi har mulighed for at være proaktive overfor de problemstillinger, som trænger til yderligere opmærksomhed.

Færre unge i Nordjylland – men kurven vender i 2031

Fra 1995 til 2019 har der været et fald i antal 15-19-årige i Region Nordjylland på ca. 3.000 unge. Det svarer til et fald på 8 %. Den udvikling ser først ud til at vende i 2031. Samtidig søger mange unge mod uddannelsessteder i de større byer.

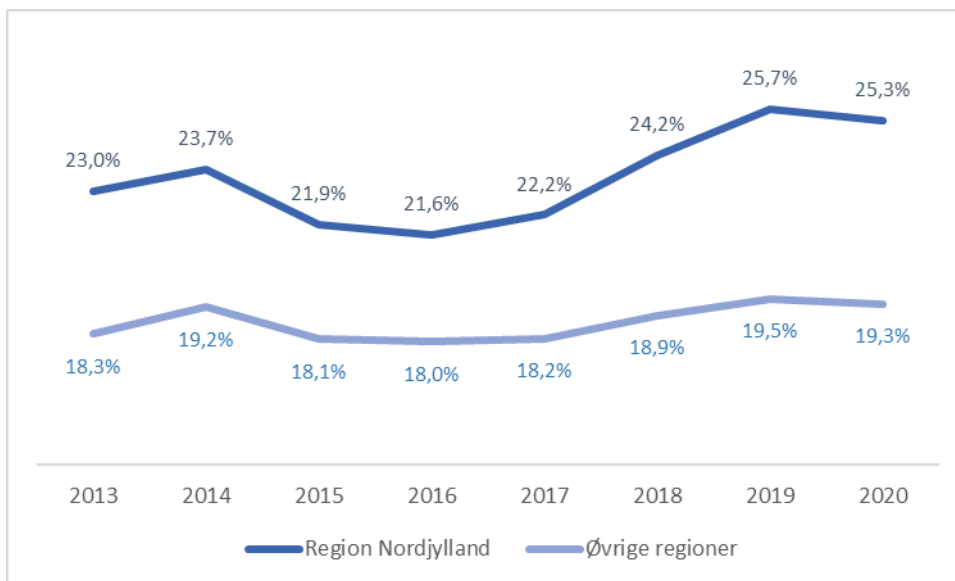
Både den demografiske udvikling og de unges søgemønstre giver svære vilkår for uddannelsesinstitutionerne. Det gælder især de institutioner, der er beliggende uden for de større byer.

Figur 1 viser antallet af 15-19 årige i Region Nordjylland i 1. kvartal i det pågældende år. Tallene fra 2021 til og med 2033 er baseret på en fremskrivning, og er derfor behæftet med en vis usikkerhed (Danmarks Statistik, FOLK1A).

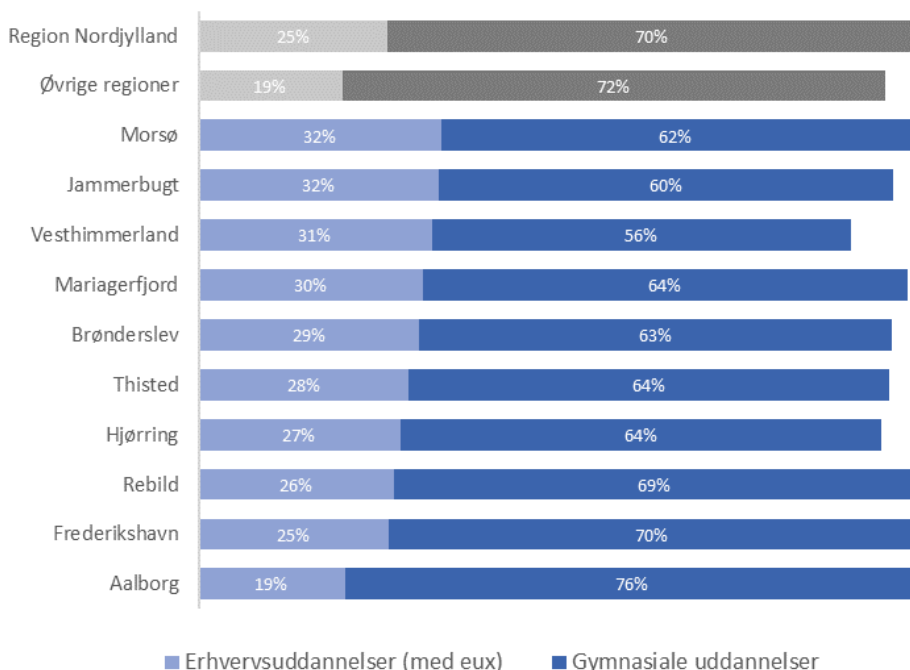
Mange vælger en erhvervsuddannelse – men vi skal have endnu flere med

Andelen af unge, som vælger en erhvervsuddannelse i Nordjylland, er den højeste sammenlignet med resten af Danmark. Region Nordjylland har, som den eneste region, opnået regeringens målsætning om, at 25 % af de unge skal søge ind på erhvervsuddannelserne i 2020, og arbejder nu frem mod en ambitiøs målsætning om, at 33 % af de unge skal tage en erhvervsuddannelse i 2025.

Figur 2 viser andelen af 1. prioritetsansøgninger til EUD og EUX fra 9. og 10. klasse i perioden 2013-2020, for hhv. Region Nordjylland og øvrige regioner (UVMs uddannelsesstatistik).

I 2020 valgte godt 25 % af de unge at søge ind på en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse. Det er flere end i nogen anden region i Danmark. Men i Aalborg er det kun godt 19 % som vælger en erhvervsuddannelse, mens det i Morsø er næsten 32 %. Søgemønstret er altså meget forskelligt på tværs af kommunerne. I den fremadrettede indsats for at nå målsætningen om at flere skal vælge en erhvervsuddannelse, er det vigtigt at have for øje, at der er en større opgave i nogle kommuner end i andre.

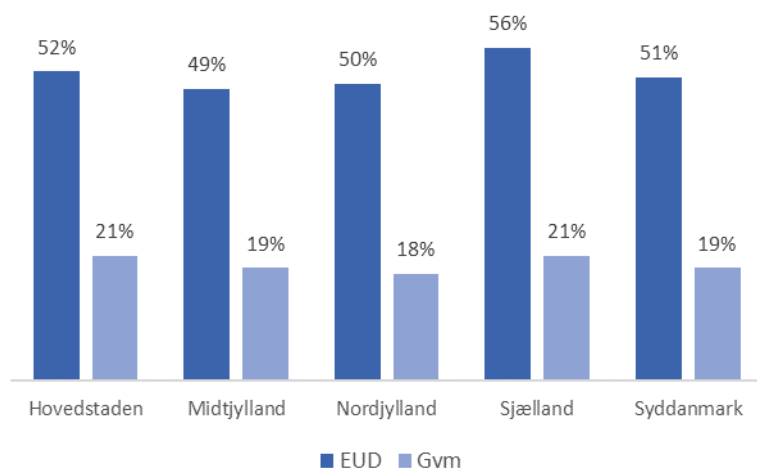

Figur 3 viser andelen af 1. prioritetsansøgninger til gymnasiale- og erhvervsfaglige uddannelser i 2020 hos unge der kommer direkte fra grundskolen, fordelt på de nordjyske kommuner. Bemærk at Læse kommune ikke er inkluderet da nævnergrundlaget for lille (Nordjysk Uddannelsesindblik 2020).

Nordjyske unge er gode til at gennemføre deres uddannelse – men har også frafald
 Frafaldet på de gymnasiale uddannelser i Nordjylland er landets laveste. Og selvom frafaldet på

erhvervsuddannelserne er højere end på gymnasiet, ligger Nordjylland også godt i statistikkerne på dette område.

Med et frafald på 50 % på erhvervsuddannelserne er der dog stadig en stor opgave i at forbedre og kvalificere de unges valg af erhvervsuddannelse, sikre praktikpladser og højne trivslen for på den måde at forbedre gennemførelsen. Der er især potentiale i at sætte ind ved uddannelsesstart eller ved overgang fra grundforløb til hovedforløb på erhvervsskolerne, idet der her er relativt mange elever, der frafalder.

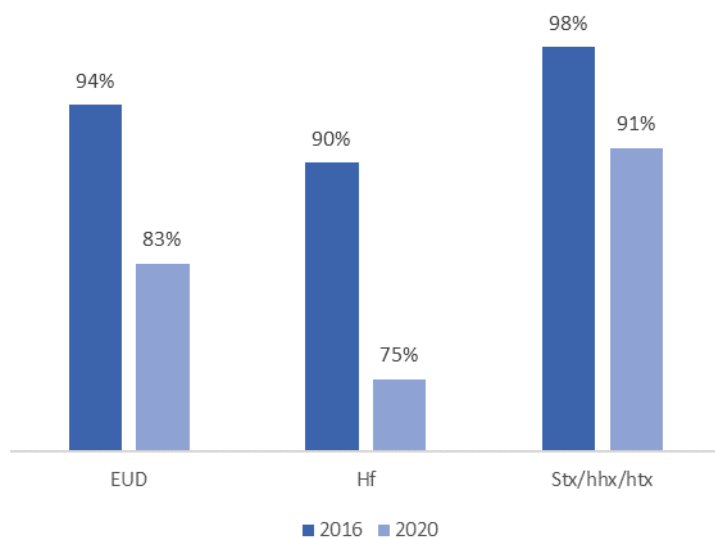
Figur 4 viser frafaldet på hhv. gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser i perioden 2014-2016, altså de unge der er stoppet på deres uddannelse inden for tre år af opstart (Nordjysk Uddannelsesindblik 2020).

Færre vurderes uddannelsesparate efter grundskolen, trods stabilt niveau af faglige kvalifikationer

Andelen af unge, der afslutter grundskolen med tilstrækkelige faglige kvalifikationer til at blive optaget på ungdomsuddannelserne, har ligget stabilt i Nordjylland de sidste 10 år, og er sammenligneligt med niveauet i resten af Danmark.

Fra 2016 til 2020 er der dog sket et stort fald i andelen af unge, der vurderes uddannelsesparate, både i Nordjylland og i resten af landet. Uddannelsesparathedsvurderingen foretages af den enkelte grundskole, som vurderer elevens personlige, sociale og praksisfaglige forudsætninger.

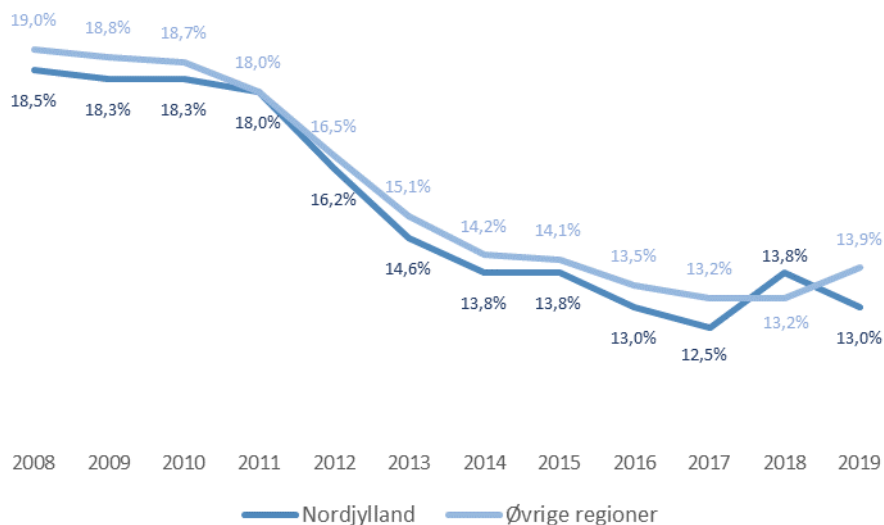
En elev kan derfor have tilstrækkelige faglige kvalifikationer, men stadig blive vurderet "ikke uddannelsesparat". Det er ikke klart, hvad der ligger til grund for denne udvikling, men det er en problematisk tendens, som vi skal følge.

Figur 5 viser andelen af de unge der i hhv. 2016 og 2020 har opnået vurderingen "uddannelsesparat", fordelt på ungdomsuddannelser (Nordjysk Uddannelsesindblik 2020).

Andelen af unge, der tager en uddannelse, er stabil

Andelen af unge, som ikke kommer i gang med en ungdomsuddannelse efter endt grundskole, er faldet markant siden 2010. Andelen har været stabil siden 2015 og var i 2019 lavere i Nordjylland end i resten af landet.

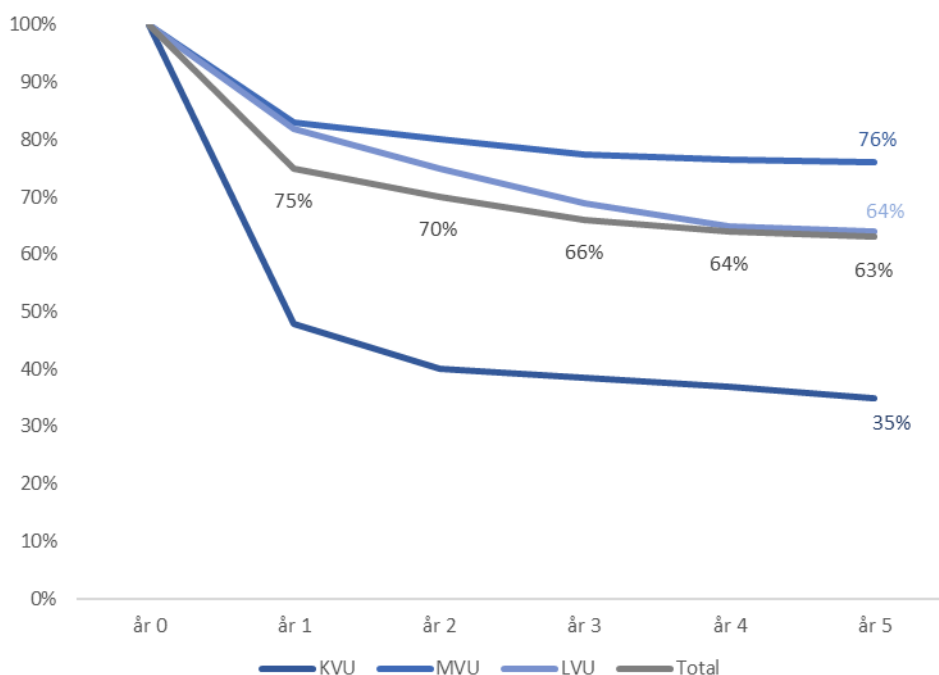
Figur 6 viser udviklingen fra 2008 til 2019 i dem der har afbrudt uddannelsesforløb, eller aldrig har påbegyndt en uddannelse 7 år efter 9. klasse for Region Nordjylland og de øvrige regioner (Nordjysk Uddannelsesindblik 2020 og 2018).

Der er dog stadig en stor gruppe unge, som ikke kommer i gang med en uddannelse, og som heller ikke er i arbejde. Denne gruppe er ofte udfordrede på flere forskellige områder: socialt, psykisk og fagligt.

Mange unge vælger at tage videregående uddannelse i Nordjylland – men finder arbejde andre steder

Flere og flere tager deres videregående uddannelse i Nordjylland. Siden 2013 er flere unge kommet til Nordjylland for at studere, end Nordjylland har "afgivet" til de øvrige regioner. Nordjylland har dog en stor udfordring med, at dimittenderne søger til udlandet eller til andre områder i Danmark i årene efter endt uddannelse, det såkaldte "brain drain".

Der er stor variation fra år til år, men i de seneste tal er Nordjylland den region, som har sværest ved at fastholde sine dimittender. Således mister Nordjylland 41 % af sine lokale og 69% af sine tilflyttende dimittender fem år efter dimission.

Figur 7 viser hvor stor en andel af alle dimittender fordelt på uddannelsesområdet i Region Nordjylland fra 2010-2014, der fortsat bor i regionen de følgende fem år efter dimissionstidspunktet (Nordjysk Uddannelsesindblik 2020).¹

Flere skal vælge STEM-uddannelserne – men vi er på rette vej

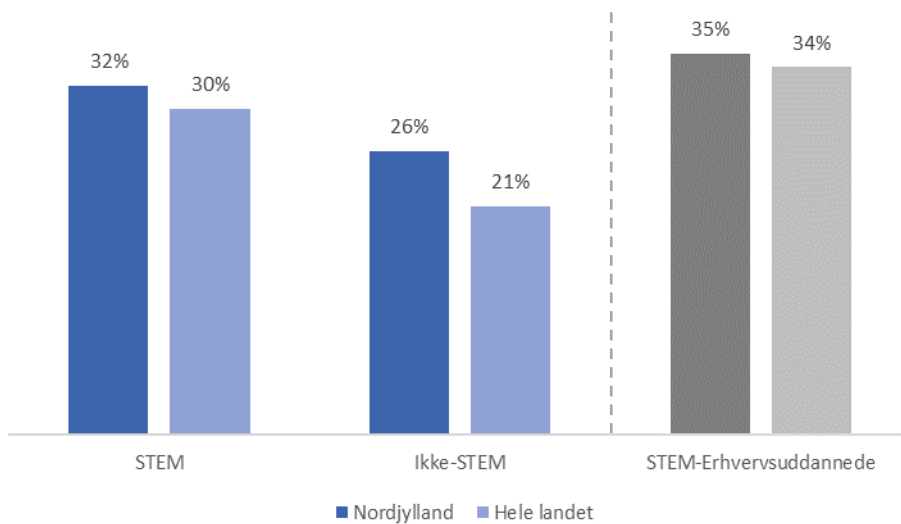
Der er i disse år fokus på at sikre, at nordjyske virksomheder har de rette kompetencer til at vækste, blandt andet ved at styrke STEM-kompetencerne i arbejdsstyrken. Der er tegn på, at det går den rigtige vej: i 2020 steg optaget på de videregående STEM-uddannelser i Region Nordjylland med henholdsvis 4,6 % hos AAU og 2 % på UCN.

Det Nordjyske arbejdsmarked mangler STEM-kompetencer

De STEM-uddannede fra Nordjylland oplever høj efterspørgsel fra arbejdsmarkedet. Både sammenlignet med andre typer af uddannelser, men også sammenlignet med STEM-uddannelser i resten af landet.

Det ses tydeligt ved, at nordjyske virksomheder har haft sværere ved at få besat stillinger, hvor der efterspørges STEM-kompetencer, end ikke-STEM kompetencer. Det er tilmed sværere i Nordjylland end i resten af Danmark

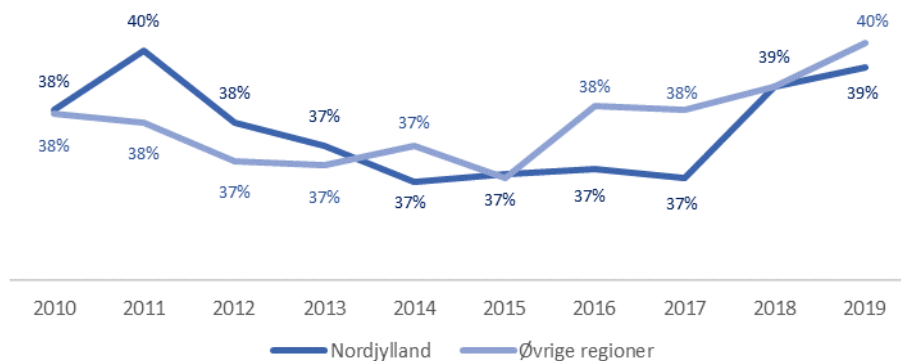
¹ I Region Nordjyllands Uddannelsesplan 2019-2022, er der på side 7 en figur der viser at 67,1% af de nordjyske dimittender fra korte videregående uddannelser (KVU) forbliver i Nordjylland 5 år efter dimission. Dette er en beregningsfejl – der er ikke sket nogen nævneværdig ændring i andelen af KVU dimittender der fastholdes i regionen.

Figur 8 viser den forgæves rekrutteringsrate i 2. halvår 2018 for STEM, ikke-STEM og specifikt for STEM-erhvervsuddannede. Altså andelen af rekrutteringsforsøg der har været forgæves. Figuren er baseret på Højbjerg, Brauer og Schultz (2019), *Rekrutteringssituationen på STEM-området*.

Husk fødekæden til STEM-uddannelserne

En meget stor del af de unge, der søger ind på STEM-uddannelser, har haft minimum ét STEM fag på A niveau på deres ungdomsuddannelse. Derfor kan der med fordel sættes ind på at hæve andelen af unge, der vælger et STEM-fag på A niveau. I 2019 afsluttede 39 % af de nordjyske studenter deres uddannelse med mindst et STEM-fag på A niveau.

Figur 9 viser andelen af studenter der afslutter enten en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse med mindst et STEM-fag på A-niveau i Region Nordjylland. Figuren er baseret på Nordjysk Uddannelsesindblik 2020.

Den Nordjyske Teknologipagt

Den Nordjyske Teknologipagt blev godkendt af Regionsrådet i september 2019 og er et samarbejde mellem Region Nordjylland og et bredt partnerskab bestående af de nordjyske uddannelsesinstitutioner, Erhvervshus Nordjylland, Arbejdsmarkedskontor Midt-Nord, Astra og KKR. Regionsrådet har i den nye regionale udviklingsstrategi, RUS, peget på Teknologipagten som et af kerneinitiativerne.

Teknologipagten har som hovedformål at fremme udviklingen og anvendelsen af STEM-kompetencer i erhvervslivet og på uddannelsesinstitutionerne.

Teknologipagten har fire indsatsområder, inden for hvilke der kan søges om tilskud til udviklingsprojekter. De fire indsatsområder er:

- **De potentielle STEM'ere**, fokus på at motivere og inspirere unge til at vælge en STEM uddannelsesretning
- **Piger og kvinder i STEM**, fokus på at tiltrække endnu flere piger til at vælge STEM-uddannelse
- **STEM-kompetencer målrettet nordjyske virksomheders behov**, fokus på at styrke matchet mellem udbud og efterspørgsel
- **STEM-kompetencer til alle**, fokus på at flere nordjyder skal opbygge viden om samt forståelse for STEM

Regionsrådet har dels udmøntet teknologipagtmidlerne som prioriterede ansøgningsrunder, hvor styregruppen for den nordjyske teknologipagt har udviklet og indstillet projekter til støtte og dels som en åben ansøgningsrunde, hvor uddannelsesinstitutionerne søger midler til udviklingsprojekter under et af indsatsområderne.

Fokusområder for Uddannelsesplanens udmøntning

Regionsrådet har udvalgt nedenstående **XX** fokusområder, som skal sætte kursen for udmøntningen af de udviklingsmidler, som er til rådighed i Regionsrådets Uddannelsespulje i 2021 og 2022. De er udvalgt på baggrund af de styrker og udfordringer, som er blevet belyst tidligere, samt af input fra de nordjyske ungdomsuddannelser. Fokusområderne er rammesættende for skolernes bidrag og aktiviteter og et vigtigt element i at realisere Uddannelsesplanens mål.

Fokusområderne er:

1. Demokratisk dannelse og medborgerskab
2. Fastholdelse og trivsel (herunder særlig indsats på SOSU)
3. FN's verdensmål
4. Få digitale kompetencer og se mulighederne
5. Fremmedsprog på dagsordenen
6. Uddannelse i yderområder
7. Kvalitet, effektmål og pædagogisk udvikling
8. Køn og kønsforskelle i ungdomsuddannelserne

Derudover igangsættes en række øvrige aktiviteter, som Region Nordjylland ser et potentiale i - både for at øge borgernes kompetencer på området, for at generere ny viden og for at sætte Nordjylland på landkortet på uddannelsesområdet.

- Unge nordjyder med mod på innovation og iværksætteri – herunder Nordjyske Nyskabere og All Innovation

- Studiepraktik – få smag for videregående uddannelse
- Nordjysk Uddannelseskongference 2022
- Uddannelsesanalyser – herunder særligt Nordjysk Uddannelsesindblik 2022
- FremKom 4 – et strategisk samarbejdsprojekt om kompetenceudfordringer og -behov i Nordjylland

Demokratisk dannelse og medborgerskab

Samfundet er i konstant forandring og formes af dets borgere – af deres holdninger og værdier. Derfor er det vigtigt, at borgerne er klædt ordentligt på, både i form af viden om samfundet og om det fællesskab og det ansvar, der ligger i at være en god og aktiv medborger.

I flere år har dannelsesbegrebet været under pres. At danne unge til at blive hele mennesker og selvstændige individer, der præger samfundet som aktive og kritisk tænkende medborgere er blevet sekundært. Præstationerne er i fokus, læringen er blevet anvendelsesorienteret, digitaliseringen og de sociale medier udfordrer sammenhængskraften og den demokratiske dannelse og dialog.

Ved Folketingsvalget og Europaparlamentsvalget i 2019 var valgdeltagelsen blandt unge højere end tidligere, særligt pga. klimaspørgsmålet. Undersøgelser viser dog en stigende tendens til, at unge føler sig uden for samfundet og ikke engagerer sig politisk, til trods for at de danske unge indtager førstepladsen i viden om demokrati og samfundsforhold. På den måde bliver medborgerskab og politisk viden reduceret til at have stor pædagogisk værdi, men meget få politiske konsekvenser. De unges viden om demokrati og samfundsforhold omsættes så at sige ikke til aktiv samfundsdeltagelse. Eksempelvis engagerer færre og færre unge sig i politiske partier og frivillige foreninger. Det er ikke nødvendigvis et problem i sig selv, men kan have en række afledte negative effekter, da det traditionelt er steder, hvor man kan blive skolet i debat, kritisk stillingtagen og blive udfordret på egne synspunkter.

I en tid hvor fake news og sociale medier stiller store krav til evnen til at gå kritisk til et emne, er det vigtigere end nogensinde, at de unge får en demokratisk værktøjskasse med redskaber, de kan benytte. Der bør arbejdes målrettet med at sikre den demokratiske og kritiske medborger på alle typer af ungdomsuddannelsesinstitutioner.

Med dette fokusområde er det således målet at igangsætte initiativer, der arbejder med de unges dannelse i et samfundsperspektiv, således at der skabes interesse for medborgerskabet på mange forskellige niveauer og de rustes til at blande sig på respektfuld vis i udviklingen af vores samfund.

Projekter inden for dette fokusområde kan eksempelvis arbejde med:

- Forløb inden for demokratisk dannelse og medborgerskab, herunder opbygning af sociale og demokratiske kompetencer via caseundervisning, oplæg, rollespil etc.
- Uenighedsfællesskaber, hvordan skabes de og holdes i live, og hvordan navigerer man som ung i dem på en sober måde – herunder sociale medier
- Kontroversielle emner – hvordan kan man være respektfuldt uenige og stadig gode kammerater
- Arbejde med kildekritik og betydningen af saglige og troværdige oplysningers betydning for den demokratiske medborgers stillingtagen
- Forældresamarbejdet i et medborgerskabsperspektiv med fokus på fælles problemløsning og anerkendende dialog om svære emner

- Samfundssind versus individets behov – hvilket krav til demokratisk dannelse og medborgerskab stiller det nye fokus på samfundssind har det betydning for vores frihedsrettigheder

Fastholdelse og trivsel

Langt størstedelen af de unge, der påbegynder en ungdomsuddannelse når til at afslutte den. Men til trods for at Nordjylland har et mindre frafald på ungdomsuddannelserne end de øvrige regioner, er det fortsat nødvendigt at arbejde målrettet på at sikre øget gennemførelse – både for at skabe de bedste fremtidsbetingelser for det enkelte individ og for at kunne nå de uddannelsespolitiske målsætninger om, at mindst 90% skal have gennemført en ungdomsuddannelse i 2030. Seneste tal fra Nordjysk Uddannelsesindblik 2020 viser, at der er et frafald på ca. 18 % på de gymnasiale uddannelser i Nordjylland og på 50 % på erhvervsuddannelserne. Der er således stadig et potentiale i at arbejde målrettet, systematisk og nytænkende med at mindske frafaldet. Eksempelvis med fokus på de unges faglige og sociale trivsel.

Cirka hver fjerde af de unge, der dropper ud af en uddannelse, gør det på grund af mistrivsel. Elever som ikke trives socialt, kan have svært ved at udvikle sig fagligt, ligesom det kan påvirke elevernes sociale trivsel negativt, hvis de ikke trives i undervisningen og i de faglige fællesskaber. Derfor anbefales det i flere analyser at arbejde med elevtrivsel på en måde, der er helhedsorienteret, og som tilgodeser forskellige forhold, der fremmer både elevernes faglige og sociale trivsel.

Når de unge ikke trives i deres uddannelse – og måske mere bredt i deres ungdomsliv – skyldes det ofte flere ting. Nogle oplever stress og føler sig pressede af de faglige krav. Nogle føler sig ensomme, mens andre oplever en krise i familien. Her er det vigtigt, at denne mistrivsel opfanges, og at der bliver handlet på den, således at mistrivsel ikke fører til frafald.

Andre grunde til frafald er at den unge har oplevelsen af ikke at have valgt rigtigt – at uddannelsen ikke svarede til deres forventninger. Her har skolerne og vejlederne en opgave, både i den skriftlige og mundtlige vejledning, så der gives et realistisk og let forståeligt billede af uddannelsen.

En helt særlig problematik gør sig gældende på SOSU-uddannelserne, hvor frafaldet er højere end på de andre erhvervsuddannelser. Dette har stort politisk fokus i Nordjylland, da vi står i en situation, hvor det er svært at følge med efterspørgslen på SOSU-uddannede, hvis ikke frafaldet nedbringes. Derfor har Regionsrådet øremærket 2 mio. kr. af uddannelsesmidlerne til en særlig indsats på SOSU-skolerne for at nedbringe frafaldet og eventuelt styrke rekrutteringen.

Med dette fokusområde er det således målet at igangsætte initiativer, der mindsker frafaldet, eksempelvis arbejde med faglig og social trivsel på ungdomsuddannelserne i Nordjylland, men andre indsatser, der supplerer skolernes allerede igangværende fastholdelsesarbejde er også relevante.

Projekter inden for dette fokusområde kan eksempelvis arbejde med:

- Udvikling og afprøvning af aktiviteter for at mindske frafaldet – eksempelvis gennem arbejde med faglige og sociale fællesskaber og nye undervisnings- og arbejdsformer, der fremmer elevernes trivsel
- Udvikle nye metoder til hurtigt at opfange mistrivsel hos de unge elever og sætte ind med initiativer der øger fastholdelsen

- Udvikle aktiviteter til at nedbringe stressniveauet og presset på eleverne
- Undersøge hvordan COVID-19 krisen har påvirket de unge i forhold til frafald, trivsel mv. og igangsætte opfølgingsaktiviteter
- Udvikle og afprøve nye vejledningsaktiviteter
- Igangsætte aktiviteter med rollemodeller, nye mentorfunktioner, buddies eller andre støttepersoner, der kan mindske frafald og supplerer skolens eksisterende arbejde

FN's verdensmål

Verdens lande vedtog i 2015 de 17 verdensmål. Verdensmålene er gensidigt afhængige og balancerer de tre dimensioner af bæredygtig udvikling – økonomisk, social og miljømæssig. Verdensmålene gælder for alle verdens lande og har derfor både en national og international dimension. Det er nu op til nationer, regioner, virksomheder og organisationer at fokusere deres indsatser på at opfylde målene.

Region Nordjylland går forrest for at fremhæve og udbrede FN's verdensmål. Der er f.eks. et stort potentiale i, at uddannelsesinstitutionerne arbejder målrettet med verdensmålene, da såvel de nationale som internationale målsætninger kun kan realiseres, hvis de unge opnår de nødvendige kompetencer, eksempelvis inden for bæredygtighed.

De nordjyske virksomheder efterspørger kompetencer, der ligger inden for FN's verdensmål samt generel naturvidenskabelig viden, og Nordjylland vil i fremtiden komme til at mangle arbejdskraft inden for det naturvidenskabelige fagområde. Med et fokus på verdensmålene, kan de unge opnå indsigter og viden, som kan ruste dem til fremtidens arbejdsmarked.

Ved at tage verdensmålene til sig og arbejde med dem, kan uddannelsesinstitutioner være med til at styrke de essentielle bæredygtige kompetencer blandt deres elever og studerende. Flere ungdomsuddannelser i Nordjylland er allerede UNESCO Verdensmålsskole. De oplever, at de unge prioriterer FN's verdensmål højt, de er bevidste om, hvordan deres adfærd og forbrug påvirker verden omkring dem. Der skal findes nye kreative løsninger for at imødekomme eksempelvis klimaudfordringerne, og de unge er motiverede for at finde de rette løsninger. Med fokus på FN's verdensmål kan ungdomsuddannelsesinstitutionerne og de unge initiere nyskabende projekter.

Med dette fokusområde er det således målet at igangsætte pædagogiske initiativer, der bidrager til løsning af en central samfundsudfordring. Med kompetencerne til realisering af FN's verdensmål, vil de unge blive rustet til at imødekomme fremtidens udfordringer og kunne gebærde sig i en konstant foranderlig verden.

Projekter inden for dette fokusområde kan eksempelvis arbejde med

- Unge-samarbejder om at udvikle løsninger på FN's verdensmål, fx via afholdelse af Klima Camps
- Etablering af projekter, der skal skabe synergi mellem fx samfundsfag og de naturvidenskabelige fag, med henblik på at anskue FN's verdensmål fra flere faglige perspektiver
- Eleverne inddrages i udarbejdelsen og realiseringen af skolens strategiske målsætninger omkring FN's verdensmål.

- Didaktisk udvikling af undervisningens indhold med fokus på FN's verdensmål, ex. Cirkulær økonomi, bæredygtighed og grøn omstilling.
- Etablering af samarbejder med lokalsamfund eller lokale virksomheder omkring en konkret problemstilling, som relaterer sig til verdensmålene
- Lave film, VR eller podcasts, der kan være med til at belyse et af FN's verdensmål, og hvordan skolen arbejder hen mod en løsning af dette

Få digitale kompetencer og se mulighederne

Digitalisering og nye teknologiske muligheder giver nogle spændende muligheder for at skabe udvikling og innovation både i de nordjyske virksomheder og i de offentlige organisationer.

Region Nordjylland har intelligente digitale transportsystemer, der sikrer en bæredygtig transport, en god afvikling af trafikken, intelligent logistik og information på rejsen til de nordjyske borgere. Ny sundhedsteknologi er en prioriteret indsats i det nordjyske sundhedsvæsen, hvor man bl.a. vil udbrede digital sundhed på kronikerområdet.

I de nordjyske virksomheder er digitalisering og teknologisk udvikling af virksomheden, deres produkter og serviceydelser vigtig for, at de kan være konkurrencedygtige i fremtiden. I EU ligger danske virksomheder på førstepladsen, når det drejer sig om at anvende digitale teknologier. Alligevel er flere, bl.a. Digitalt vækstpanel, bekymrede over, at Danmark er ved at sakke bagud. I Danmark har hver 5. virksomhed kun digitaliseret 1-2 af deres forretningsprocesser. I Nordjylland er 29 % af virksomhederne kun basalt digitaliseret og kun 16 % er avanceret digitale, dvs. at næsten alle forretningsaktiviteter er digitaliserede.

Virksomhederne kan ikke udnytte de digitale muligheder fuldt ud, bl.a. fordi de mangler både viden samt de rette kompetencer. De har også svært ved at rekruttere kvalificeret arbejdskraft herunder IT-specialister.

Det er vigtigt, at nordjyske virksomheder og offentlige organisationer kan se og udnytte de vækstpotentiale og muligheder, som digitaliseringen og de nye teknologier giver adgang til. Derfor skal unge motiveres til at se mulighederne indenfor digitalisering, IT og teknologisk udvikling. Med henblik på at fremme disse kompetencer i Nordjylland er der indgået en Teknologipagt, som skal medvirke til at fremme STEM-kompetencer og medvirke til at nedbryde barrierer for, at unge tager en STEM-uddannelse.

Med dette fokusområde er det således målet at igangsætte initiativer, der ikke alene handler om at kunne anvende IT, men også om at kunne opbygge kreative kompetencer og forståelse i forhold til at kunne se muligheder for, hvordan virksomheder, organisationer, processer, teknologier og mennesker digitalt kan arbejde sammen på nye og mere effektive måder.

Projekter inden for dette fokusområde kan eksempelvis arbejde med

- Øge de unges interesse for at vælge uddannelser inden for digitalisering og teknologi
- Udvikle elevernes kreative kompetencer i forhold til at tænke i nye muligheder for anvendelse af de digitale og teknologiske muligheder
- Udvikling af underviserkompetencer i forhold til digitale og teknologiske muligheder
- At samarbejde med videregående uddannelser, der giver et billede af uddannelsesmuligheder og karriereveje

- Rollemodelindsatser der skal vise best cases for, hvordan der allerede arbejdes med digitalisering og teknologisk udvikling af unge ansat i virksomheder eller det offentlige
- Indsatser for de særligt interesserede eller særlige elevgrupper i kodning og digitalisering i et samspil med elever fra andre ungdomsuddannelser, grundskoler og videregående uddannelser

Fremmedsprog på dagsordenen

Sprog giver adgang til en mangfoldighed af viden, kultur og historie - sprog åbner verden omkring os. En tilstrækkelig mestring af fremmedsprog er hele grundlaget for at få indsigt i andre landes kulturer, hvilket samtidig giver indsigt i og perspektiv på vores eget samfund.

Danmark har behov for en arbejdsstyrke, som behersker fremmedsprog på højt niveau, da sprog og kulturforståelse er et væsentligt grundlag for dansk indflydelse, vækst og velstand. Sprog har således stor betydning for Danmarks økonomiske og handelsmæssige samarbejde med omverdenen. Derudover er sprog en forudsætning for samarbejde på tværs af lande om vigtige internationale dagsordener.

Derfor er det problematisk, at man i en lang årrække har oplevet konstant faldende søgning til fremmedsprog på alle niveauer af uddannelsessystemet, med lukninger af fremmedsprogsuddannelser som følge. En opgørelse fra Danske Gymnasier viser, at kun 9 % af eleverne på stx vælger en sproglig studieretning – mens hhv. 36 % og 46 % vælger en naturvidenskabelig eller samfundsfaglig studieretning – og en gennemsnitlig stx-elev har færre sprogfag på A-niveau end tidligere. Som naturlig følge heraf vælger færre en sproglig videregående uddannelse. Eksempelvis startede kun 23 studerende på tyskstudiet ved Københavns Universitet i 2020 og på Aalborg Universitet kan man ikke længere studere tysk – et problem når 83% af dansk eksport går til Tyskland. Mangel på fremmedsprogskompetencer overalt i det danske uddannelsessystem er til ulempe for den enkelte, for uddannelsesinstitutionerne, for dansk erhvervsliv og samfundet generelt.

I Danmark er vi gode til engelsk, og der hersker en udbredt holdning blandt unge om, at ”engelsk er nok” i forhold til fremmedsproglige kompetencer. Men Danmark har også behov for en tæt tilknytning til centrale europæiske samarbejdspartnere, og for at sikre Danmark mest mulig indflydelse, skal flere danskere beherske sprog som tysk og fransk. Sagt lidt forenklet kan man sagtens købe på engelsk, men skal man sælge, må der andre sproglige kompetencer til samt kulturel forståelse. I forhold til det stærke nordiske samarbejde er det også vigtigt, at flere danskere kan begå sig på de nordiske sprog. For netop at løfte sprogområdet på tværs af uddannelsessystemet lancerede Regeringen i 2017 ”Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet” og nedsatte i den forbindelse Det Nationale Center for Fremmedsprog. Der ligger dog stadig et stort arbejde med at vende udviklingen på sprogområdet.

Med dette fokusområde er det således målet at igangsætte initiativer, der arbejder med de unges sproglyst og sprogkompetencer – såvel i et brobygningsperspektiv som internt på ungdomsuddannelserne og såvel for de særligt interesserede i sprogfagene som for eleverne på de uddannelser og uddannelsesretninger, der traditionelt set ikke arbejder med sprog. Der vil generelt være tale om andre fremmedsprog end engelsk.

Projekter inden for dette fokusområde kan eksempelvis arbejde med:

- Initiativer der styrker sammenhængen i fransk- og tyskundervisningen i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse, for at understøtte at flere vælger studieretninger med fransk og tysk

- Udarbejde og gennemføre sprogstrategier i samarbejde med andre ungdomsuddannelsesinstitutioner, grundskoler og Det Nationale Center for Fremmedsprog
- Udbrede sprog i ikke-sproglige uddannelser og uddannelsesretninger, eksempelvis i STEM-fagene
- Give de sprogligt interesserede et "sprogligt boost", så chancerne for at de vælger videregående uddannelse med sprogligt fokus øges – eks. ved afholdelse af fremmedsprogsdage og samarbejde med sproglige rollemodeller fra virksomheder og NGO'er
- Igangsætte et vertikalt lærersamarbejde på alle niveauer omkring sprogfag
- Samarbejde med Det Nationale Center for Fremmedsprog om indsatser der eventuelt er tværregionale

Uddannelse i yderområder

Region Nordjylland har store områder med faldende elevgrundlag og er den region, der står overfor de største udfordringer i forhold til befolkningsudviklingen. Dette øger risikoen for, at institutioner må lukke afdelinger og udbud. Bliver det tilfældet, vil de forringede muligheder for at tage en uddannelse lokalt og den øgede transporttid til et uddannelsessted, have konsekvenser - ikke kun for den enkeltes søgning og gennemførelse af en ungdomsuddannelse, og dermed den videre færd i uddannelsessystemet eller på arbejdsmarkedet, men også for den bredere erhvervs- og arbejdsmarkedsudvikling i et område.

Tilgængelighed af uddannelse og decentrale uddannelsesudbud har således en særlig betydning for mindre lokalsamfund uden for storbyerne. Muligheden for at uddanne sig i det nære er nemlig en afgørende faktor for bosætning, arbejdsgiveres adgang til den nødvendige arbejdskraft og ikke mindst lokale vækst- og erhvervsudviklingsmuligheder. Lokale muligheder for uddannelse spiller tit en afgørende rolle for unges uddannelsesvalg, hvorfor det har været og fortsat er et vigtigt fokusområde i Regionsrådets Uddannelsesplan. Således arbejdes der aktivt for en hensigtsmæssig spredning af forskellige uddannelsesmuligheder.

Der kan, selvsagt, ikke være uddannelsesinstitutioner i alle byer og alle dele af Nordjylland, men der kan tænkes i nye løsninger for sammenhæng og samarbejde mellem de eksisterende institutioner. Det vil øge chancen for, at de unge påbegynder en ungdomsuddannelse.

En mulighed, for at bevare et decentralt uddannelsesudbud, er at samle kræfterne centralt i en større institution med decentrale afdelinger. Decentrale undervisningsudbud findes flere steder i Nordjylland, men mange har et ønske om flere lokale uddannelsesmuligheder. Attraktive uddannelsesmiljøer, som fx campusmiljøer, er endnu en af de strukturelle forudsætninger, der kan have betydning for unges valg af uddannelse. Campus giver mulighed for at tilbyde et mere mangfoldigt ungdomsmiljø og undervisningsmiljøer af høj faglighed. Herudover skaber attraktive studiemiljøer og større uddannelsesfællesskaber bedre grundlag for markedsføring af uddannelser samt bedre udnyttelse af uddannelsesinstitutionernes ressourcer.

En anden mulighed er at arbejde med brobygning fra grundskole til ungdomsuddannelse og adgang til udvidede udbud af uddannelser og fag. Der ligger også et potentiale i at udnytte de digitale muligheder for mere fleksibel og distribueret undervisning.

Med dette fokusområde er det således målet at igangsætte initiativer, der arbejder med at give de unge muligheden for at modtage undervisning, uanset hvor i regionen de bor. Her kan der arbejdes med rekruttering og fastholdelse ved bl.a. at tænke på nye måder at samarbejde på blandt skolerne, udbrede den digitale undervisning eller at indtænke helt konkrete løsninger ift. at bevare den decentrale uddannelsesstruktur.

Projekter inden for dette fokusområde kan eksempelvis arbejde med:

- Nye samarbejdsformer mellem eksisterende uddannelsesinstitutioner til fremme af mulighederne for uddannelse og fælles læringsmiljøer
- Uddannelsesfællesskaber, herunder administrative fællesskaber, så udbud fastholdes i mindre befolkede områder
- Udvikling af bæredygtige og attraktive decentrale uddannelser/undervisningsmuligheder
- Samarbejder på tværs af institutionstyper og uddannelsesniveauer om udvikling af lokale læringsmiljøer
- Udvikling af forundersøgelser af potentielle samarbejds muligheder. Analyse- og undersøgelsesprocessen, som kan give et indgående indblik i grundlaget for tættere samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner.
- Udvikling af projekter med fokus på fjern- og parallelundervisning

Kvalitet, effektmål og pædagogisk udvikling

Arbejdet med fokuspunktet skal understøtte, at skolernes kvalitetsmål bliver omsat til aktiviteter, forsøg eller eksperimenter, der giver effekt for elevernes trivsel og læring. Skolernes overordnede kvalitetsmål omsættes til konkrete projekter, som eleverne evt. kan være med til at opstille og gennemføre. Arbejdet med fokuspunktet kan resultere i øget bevidsthed om hvordan pædagogiske forsøg og eksperimenter påvirker trivsel og læring

Det er den enkelte skole, som bestemmer, hvordan man ønsker at gribe arbejdet an med kvalitetsudviklingen, og hvordan man vælger at arbejde med egne kvalitetssystemer i forhold til frafald, trivsel og velvære. På skolerne anvendes dataindsamling, selvevaluering og opfølgingsplaner som centrale dele af skolernes kvalitetsarbejde.

Den enkelte skole eller skoler i et samarbejde kan gennem dette fokuspunkt arbejde med beskrivelse af tydelige mål, igangsætning af forsøg mhp. øget trivsel og læring og efterfølgende evaluering og opfølgning på målene. Skolerne kan arbejde strategisk med at udvikle pædagogikken, således at eleverne oplever større læring eller trivsel. Skolernes strategiske kvalitetsmål skal operationaliseres, og brydes ned i nytænkende aktiviteter, der er med til at sige noget om hvorvidt eleverne finder dem udbytterige og meningsfulde. Aktiviteterne skal være målbare, og ved afslutningen af aktiviteten skal effekten af aktiviteterne fremstå tydelig.

Det væsentlige er inddragelse af lærere og elever i kvalitetsarbejdet og i vurderingen af forsøgenes effekt og virkning. Ved at eksperimentere med didaktikken, og tænke i initiativer, som på alternativ vis kan være med til at fortælle noget om elevernes oplevelse af en konkret situation, kan den enkelte skole løbende afprøve nye metoder, eksperimenter, og få et indblik i om en konkret aktivitet fungerer godt – eller mindre godt.

Med dette fokusområde er det således målet at igangsætte initiativer, der skal resultere i en større pædagogisk forståelse af hvordan den enkelte skoler eller skoler i et samarbejde arbejder med egne målsætninger og hvordan disse kan opnås.

Projekter inden for dette fokusområde kan eksempelvis arbejde med

- Udvikling og afprøvning af metoder til inddragelse af elever, lærere og andre interessenter i kvalitetsarbejdet

- Udvikling af indsatser som kombineres med lære- og erfaringsprocesser for lærere ift. tilpasning og udvikling af de pædagogiske tiltag og læring af egne erfaringer
- Forsøg med tydelig og åben evaluering - at kunne få en hurtig og umiddelbar feedback fra eleverne (thumbs up, smileys)
- Eksperimenter med alternative former for evalueringsmetoder – der fremmer dialog mellem lærere og elever.
- Eksperimenter med hvordan kvalitetsmål med pædagogisk sigte kan bruges ift. udvikling og evaluering af undervisningen, fx oprettelse af dialoggrupper med lærere, elever, studievejledere, ledelse mv. for at drøfte potentielle indsatser, samt evaluere afholdte indsatser
- Igangsætning af små velafgrænsede forsøg eller eksperimenter i undervisningen med klare effektmål, og hvor man tydeligt kan måle og vurdere effekten af den givne indsats, eksempelvis for at styrke elevernes fastholdelse og mindske frafaldet

Køn og Kønsforskelle i ungdomsuddannelserne

Drengene og piger klarer sig på flere måder meget forskelligt i uddannelsessystemet – både når vi ser på uddannelsesvalg, uddannelsesfrekvens, frafald og motivation. Selv om der i princippet er lige muligheder, er der størst sandsynlighed for, at en pige vælger gymnasiet og tager en videregående uddannelse. Drengene er i større risiko for at en dreng droppe sin ungdomsuddannelse. Seneste Uddannelsesindblik viser, at frafaldet på de gymnasiale uddannelser ligger på 19% for drengene – mod 15% for pigerne. Omvendt ser det ud på enkelte erhvervsuddannelser. Her er forskellene så markante og med størst frafald for pigerne, at det bevirker at der på erhvervsuddannelserne generelt er 54% frafald hos pigerne og 47% hos drengene.

En undersøgelse fra Cefu peger på det paradoks, at drengene overordnet set går til uddannelse med større grad af ubekymrighed og afslappethed end pigerne. Det gør dem på den

ene side mere rolige og robuste over for skolen, men betyder på den anden side at de får sværere ved at gennemføre og anvende deres uddannelse. Hverken drengenes afslappethed eller pigernes bekymring og målrettethed er udelukkende af det gode. Der er brug for mere fokus på, hvordan kulturelle forventninger til piger og drenge går ind og præger elevernes uddannelsespraksis.

Køn har betydning for, hvilke aktiviteter og hvilket indhold, samt hvilke undervisningsformer og kommunikation, der opleves som inkluderende og ekskluderende for de enkelte køn og elever. Dette har igen betydning for elevernes deltagelse i undervisningen og deres motivation forhold til uddannelse og læring. Indsatserne der tager højde for kønsproblematikkerne sker derfor først og fremmest i klasserummet.

Uddannelsesvalg og karrierevalg følger i høj grad nogle stereotype normer. Danmark er et af de lande, med den største kønsarbejdsdeling – hvilket starter tidligt i elevens uddannelsesforløb. Der er derfor behov for indsatser og aktiviteter, der eksempelvis gør de gymnasiale uddannelser mere appellerende overfor drengene, mens der på de erhvervsfaglige uddannelser er brug for indsatser, der kan sikre større tiltrækning og fastholdelse af kvindeligt talent i det hele taget.

Med dette fokusområde er det således måles at igangsætte initiativer, der åbent adresserer kønsforskellene – ikke som en svaghed, men blot som iboende forskelle der kræver, at man nogle gange behandler individer forskelligt for at give dem de samme muligheder.

Projekter inden for dette fokusområde kan eksempelvis arbejde med:

- Udvikling af Brobygnings- og intro-aktiviteter der arbejder med mere vejledning og indhold, der er målrettet og tilpasset forskellige køn – fra grundskole til ungdomsuddannelse og fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse
- Kønnede fastholdelses- og trivselsaktiviteter, hvor der ikke er tale om at en model skal passe begge køn
- Undersøgelse på skolerne, hvor de unge inddrages, for at blive klogere SAMMEN på hvordan kønsforskellene ser ud i et ungdomsperspektiv? Hvad tænder de unge – og hvad tænder dem af i forhold til uddannelsesvalg, motivation, trivsel og frafald.
- Projekter inspireret af Boss Ladies for piger på EUD i typiske mandefag – og noget tilsvarende for mænd i traditionelle kvindefag – med det for øje at skabe større diversitet i rekruttering og fastholdelse
- Projekter der ser ”indad” og arbejder med studiemiljø og undervisningsformer i klasseværelset.
- Udvikling af undervisningsmetoder og undervisningsindhold der tager hensyn til de forskellige behov der er knyttet til kønsforskellene

Øvrige aktiviteter

Unge nordjyder med mod på innovation og iværksætteri

Der ligger et stort vækstpotentiale i innovation og iværksætteri. Derfor har Region Nordjylland valgt, at støtte og aktivt igangsætte initiativer, der *både* stimulerer de nordjyske unges lyst og evne til at arbejde innovativt og kreativt i forhold til at få nye ideer og støtter dem i at udvikle dem.

Flere analyser viser, at unge, som har modtaget undervisning i innovation og iværksætteri, er mere tilbøjelige til at starte egen virksomhed, og ikke overraskende stiger overlevelsesraten for nystartede virksomheder i takt med øgede kompetencer. Der er således et stort potentiale i at arbejde med de unges kompetencer inden for innovation og iværksætteri, allerede mens de tager deres ungdomsuddannelse. Som en ikke ubetydelig sidegevinst øger undervisningen i innovation og iværksætteri de unges kompetencer på en række områder, som styrker de unge uanset om de vælger at blive iværksættere eller ej.

Derfor bibeholder Region Nordjylland sit fokus på området – centreret om innovationskonkurrencen Nordjyske Nyskabere, hvor alle ungdomsuddannelserne kan stille hold, som dyster om at have den bedste virksomhedsidé. Nordjyske Nyskabere handler om at arbejde med ideer, der skaber værdi, som både kan være af økonomisk og samfundsmæssig karakter. Formålet med konkurrencen er både at sætte fokus på de mange muligheder, der findes for at realisere sine gode ideer, og at øge deltagernes generelle kompetencer inden for entreprenørskab: problemløsning, samarbejde, omsætning af ide til handling, værdiskabelse mv. Kompetencer som løfter de unge i deres uddannelsesforløb uanset retning. Erfaringerne fra de tidligere runder viser, at eleverne er begejstrede for den innovative tilgang til problemløsning, og flere har fået mod på at blive iværksættere, bl.a. ved at åbne webshops og lignende. Underviserne vurderer, at konkurrencen er en rigtig god mulighed for at arbejde mere praksisnært og virkelighedsnært.

Tilbuddet ”All Innovation – gå all in på iværksætteri” bibeholdes som en mulighed for at klæde de unge bedre på til forløbet i Nordjyske Nyskabere samt for at inspirere dem efter konkurrencen og generelt øge interessen for iværksætteri. Tilbuddet består af en række undervisningsforløb, som ungdomsuddannelserne kan booke. Undervisningsforløbene spænder vidt, men har fokus på at nedbryde eventuelle barrierer omkring iværksætteri. Her kan de unge og deres lærere kan få input til at arbejde med ideer på en måde, som ligger ud over, hvad de fleste undervisere har mulighed

for i den daglige undervisning. De to tilbud spiller således sammen og trækker i samme retning, og skoler der tilmelder hold til Nordjyske Nyskabere har forrang i forhold til bookning af de mange spændende undervisningsforløb i All Innovation.

Regionen står således med to gode tilbud til at styrke de unges kompetencer inden for innovation og iværksætteri. Derfor videreudvikles og afvikles både Nordjyske Nyskabere og All Innovation i 2021 og 2022.

Studiepraktik – få smag for uddannelse

Det er vigtigt for Nordjyllands fremtid, at de unge dygtiggør sig og videreuddanner sig på de nordjyske videregående uddannelsesinstitutioner.

Derfor har Region Nordjylland et tæt samarbejde med de fire uddannelsesinstitutioner, som udbyder Studiepraktik (Aalborg Universitet, University College Nordjylland, Martec og Erhvervsakademi Dania). I tæt dialog, drøftes og udvikles forskellige initiativer, der alle er med til at øge tilgængeligheden til og synligheden af Studiepraktik. Studiepraktik finder sted hvert år, tre dage i uge 43. Det er de unges mulighed for at afprøve og opleve livet som studerende på en videregående uddannelse.

Formålet er at synliggøre de muligheder, der er for at tage en videregående uddannelse i Nordjylland – særligt over for unge fra yderområder og fra uddannelsesfremmede hjem, hvor vejen til en videregående uddannelse kan synes ekstra svær. Studiepraktik er således et tilbud, som medvirker til at skabe en positiv uddannelseskultur og mønsterbrud i Nordjylland, og i 2019 deltog 2.441 unge i studiepraktik i Nordjylland. Aktiviteten har dermed en berettigelse, når man ønsker, at alle grupper i samfundet skal have lige adgang til videregående uddannelse.

Fokusområder for Studiepraktik i 2021-2022:

- Flere unge skal vælge Studiepraktik med naturvidenskabeligt fokus (STEM uddannelser)
- Flere unge fra yderområder skal deltage i Studiepraktik
- Flere unge fra uddannelsesfremmede hjem skal deltage i studiepraktik
- Forældrene skal kende til tilbuddet og Studiepraktik, så de kan hjælpe de unge på vej
- Unge, der har taget et sabbatår, skal informeres om muligheden for at deltage i studiepraktik

Nordjysk Uddannelseskonference

Regionsrådet har hvert andet år siden 2008 afholdt en konference med fokus på uddannelses- og kompetenceområdet. Formålet er at samle de nordjyske aktører, der beskæftiger sig professionelt med uddannelses- og beskæftigelsesområdet. Konferencen er en vigtig ramme for at kunne mødes på tværs af sektorer og niveauer, hvor deltagerne har mulighed for at diskutere de vigtigste uddannelsespolitiske emner og danne netværk. Fremadrettet vil der fortsat blive arbejdet med at udvikle og styrke konferencen, således at den udgør et vigtigt og aktuelt nedslag i den nordjyske uddannelsessfære.

Konferencen har gennem tiden haft et gennemsnitligt deltagerantal på ca. 225 deltagere. Målgruppen er regionale og kommunale politikere, nordjyske MF'ere, ledere, projektledere, vejledere og pædagogisk ansvarlige på uddannelsesinstitutioner på alle niveauer, vejledningscentre, kommunernes arbejdsmarkeds- og beskæftigelsesforvaltninger samt andre relevante aktører.

Nordjysk Uddannelseskonference er et forum, hvor der er mulighed for at skabe nye partnerskaber og forbindelser, som kan bevirke, at nyskabende udviklingstiltag søsættes i form af helt konkrete udviklingsprojekter med en bred kreds af samarbejdspartnere.

Uddannelsesanalyser

Som et led i understøttelsen af Regionsrådets koordinerende rolle på uddannelsesområdet, gennemføres uddannelsesanalyser, som både giver et indblik i den nuværende situation på uddannelsesområdet, men som også bidrager til at sikre en proaktiv vidensopbygning.

En af de analyser, der har givet genlyd både i og uden for regionen, er Nordjysk Uddannelsesindblik. Den giver et indblik i, hvordan udviklingen på uddannelsesområdet i Nordjylland ser ud både nu og fremad. Det er et værktøj, der både kan anvendes i forhold til nye indsatser på uddannelsesområdet og give indsigt i, om vi når i mål i forhold til de uddannelsespolitiske målsætninger. Den første udgave blev udarbejdet i 2013. Første udgave udgjorde en form for nulpunktsmåling, som derefter er blevet opdateret i hhv. 2015 og 2018, så udviklingen kan følges. Der er blevet arbejdet med en fjerde version af Uddannelsesindblikket, som blev igangsat i efteråret 2019. Analysen vil ligge klar i sensommeren 2020.

Med de afsatte analysemidler kan der også skabes rum for at Regionsrådet, i løbet af uddannelsesplanens periode, kan igangsætte fremtidige analyser inden for politisk aktuelle emner, som eksempelvis inden for den demografiske udvikling, uddannelsesinstitutionernes kapacitet m.m. Hvilke analyser, der konkret sættes i gang, vil blive politisk behandlet, når de er aktuelle.

FremKom – et strategisk samarbejdsprojekt om kompetenceudfordringer i Region Nordjylland

Udvalget for Regional Udvikling godkendte på deres møde den 3. juni 2020 en anbefaling fra styregruppen for Teknologipagten om at arbejde videre med at forberede en iværksættelse af en FremKom 4.

FremKom er et strategisk projekt, der har til formål at sætte fokus på fremtidens kompetencebehov og udfordringer i Region Nordjylland 5 år frem i tiden. Det særlige ved FremKom er, at projektet bygger på et strategisk samarbejde mellem aktører inden for erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesområdet. De organisationer, der har tidligere deltaget i Fremkom samarbejdet er: Erhvervshus Nordjylland (det tidligere Væksthus Nordjylland), Arbejdsmarkedskontor Midt-Nord, Aalborg Universitet, AMU Nordjylland, University College Nordjylland, EUC Nord, VUC, LO, AC, Nordjyske Erhvervscheferes Samarbejdsgruppe (NES), repræsentanter fra Kommunernes Kontaktråd og Region Nordjylland.

FremKom samarbejdet består af 4 faser:

1. Analysegrundlag - undersøgelse af ønsker til analysen iblandt aktørerne i Region Nordjylland.
2. Fremkom analyse - indhentning af ny viden om fremtidens kompetencebehov og kompetenceudfordringer.
3. Formidling - præsentation af analyseresultater lokalt og regionalt og debat om disse.
4. Initiativer - anbefaling om opfølgende initiativer/indsatser i hele Nordjylland.

Der har tidligere været lavet 3 Fremkom analyser – i 2008, 2012 og 2016. I 2013 evaluerede Rambøll effekten af Fremkom, og den viser, at Fremkom analyserne anvendes som et strategisk ledelsesredskab, der giver ny viden om fremtidens kompetenceudfordringer i Region Nordjylland. Denne viden anvendes handlingsorienteret på en række områder bl.a. i forhold til iværksættelse af nye analyser, hvor der eksempelvis identificeres brændende platforme, samt i forhold til igangsættelse af konkrete initiativer og projekter. Erhvervsskolerne har anvendt Fremkom resultaterne i forhold til planlægning af det opsøgende arbejde overfor virksomheder og elever. Fremkom anvendes også i forbindelse med tilrettelæggelse af ansøgning om oprettelse af nye uddannelses tilbud hos ministeriet. Dernæst anvendes analysen i undervisningssammenhæng og i forbindelse med vejledning af ledige med henblik på at pege på, hvor der forventes en stigende

efterspørgsel efter arbejdskraft.

Det fælles strategiske samarbejde i FremKom har også være iøjnefaldende i udlandet, hvor FremKom i efteråret 2015 var med i finalen til den europæiske pris EPSA (European Public Sector Award) under kategorien "Cross-Cutting". Denne nominering var netop tilegnet det unikke samarbejde mellem aktører inden for erhvervs-, beskæftigelses- og uddannelsesområdet, og dét at alle står sammen om en fælles analyse og et fælles arbejde inden for fremtidens kompetencebehov.

Anvendelse af uddannelsesmidlerne 2021 - 2022

De foreslåede fokusområder og aktiviteter kan både implementeres gennem særligt prioriterede satsninger og gennem en ansøgningsrunde i Uddannelsespuljen. Ved prioriterede satsninger tager Region Nordjylland kontakt til relevante aktører på området og indleder et samarbejde omkring nye udviklingsaktiviteter, ofte med udgangspunkt i en særlig udfordring. Eksempler herpå er "Praktikpladser giver vækst" (2017) og den Nordjyske Teknologipagt (2019).

Det forventes, at midlerne til rådighed på uddannelsesområdet er nogenlunde sammenlignelige med 2020, hvor der er afsat ca. 10 mio. kr. Derudover har der været afsat 5 mio. kr. til Nordjyske Teknologipagt i 2019 og 2020. Det forventes at dette beløb i 2021 vil være en smule lavere, omkring 4,5 mio. kr. Forslag til anvendelse af uddannelsesmidlerne er udarbejdet med afsæt i ovenstående men vil blive tilrettet så snart budgettet for 2021 er kendt.

Udviklingsmidler og støttekriterier

Regionsrådet kan ifølge lovgivningen yde formåls- og tidsbestemt udviklingstilskud til statsligt selvejende institutioner, der udbyder almene og erhvervsrettede ungdomsuddannelser og almene voksenuddannelser og Forberedende Grunduddannelser. Det følger også af lovgivningen, at det er ovenstående uddannelsesinstitutioner, der er ansøgningsberettigede, dermed skal stå som projektholdere, dog med mulighed for at inddrage andre relevante samarbejdspartnere i projektet. Udviklingsaktiviteterne skal være i tråd med den regionale udviklingsstrategi (RUS) og Regionsrådets uddannelsesplan, herunder fokusområder for det pågældende år. Der kan ikke gives støtte til driftsopgaver.

Følgende kriterier inddrages i vurderingen af ansøgninger og projekter:

- Relevans i forhold til Uddannelsesplanens fokusområder
- Projektet skal formulere klare resultat- og effektmål
- Projektets aktiviteter skal adskille sig fra eller være en væsentlig videreudvikling af eksisterende projekter/aktiviteter og må ikke have overlap til ordinære driftsopgaver fastlagt i lovgivningen.
- Tværgående projekter, hvor der arbejdes på tværs af fx skoler og/eller institutionstyper samt uddannelsesniveauer, herunder med andre relevante aktører som fx erhvervslivet
- Projektets størrelse: Minimum projektbudget på 250.000 kr.
- Projektet skal undersøge og evt. inddrage erfaringer og resultater fra lignende projekter og initiativer
- Projektet skal kunne sandsynliggøre forankring og bæredygtighed efter projektets afslutning
- Evaluering og mangfoldiggørelse / formidling af resultaterne til andre
- Projektet skal påbegyndes det år, det bevilges. Et flerårigt projekt kan højst løbe i 3 år og skal være afsluttet og afrapporteret senest d. 1. november i det år det afsluttes.

- Minimum egenfinansieringsgrad på 30 % af det samlede projektbudget

Administrationen udarbejder en vejledning til ansøgere, som er tilgængelig på Regionens hjemmeside og opfordrer til, at kommende ansøgere går i dialog med administrationen i projektmodningsprocessen.